

Daniil Trifonov & Valery Gergiev

Orfeó Català & Orquestra del Teatre Mariïnski

Màrius Sampere,
***Subllum* (2000)**

“Providència.
Ampla és la llum del sol,
fonda la llum de la nit.

Més enllà de la dona
i de l'últim bes
estenc els braços en creu, mesuro
el gruix de la meva pregunta: no, no em faltarà res
de la immensa abundor.

Oh nit i dia,
oh llac,
oh desert, quin goig,
tinc tot un Déu per morir-hi!”

Programa

Palau 100
Dimarts, 12.03.2019 – 20h
Sala de Concerts

Daniil Trifonov, piano
Julia Matochkina, mezzosoprano
Orfeó Català
(Simon Halsey, director; Pablo Larraz, sotsdirector)
Orquestra del Teatre Mariïnski
Valery Gergiev, director

I PART

Maurice Ravel (1875-1937)
Bolero 18'

Aleksandr Scriabin (1871-1915)
Concert per a piano, en Fa sostingut menor, op. 20 28'
Allegro
Andante
Allegro moderato

II PART

Serguei Prokófiev (1891-1953)
Aleksandr Nevski, op. 78 36'
1. Cançó sobre Alexander Nevsky
2. Els croats a Pskov
3. A les armes, poble rus
4. La batalla sobre el gel
5. El camp de la Mort
6. L'entrada d'Alexander a Pskov

Comentari

Som davant d'un programa simfonicocoral en el qual la música es va crear inspirada per una imatge. En totes tres obres els sons volen transmetre la visió de colors, de formes o d'accions que transformen la música en un llenguatge més abstracte, més suggeridor.

Sens dubte, una de les obres orquestrals més conegudes i interpretades és el *Bolero* de Maurice Ravel. Va ser un encàrrec que li va fer el 1927 la ballarina i coreògrafa Ida Rubinstein, que volia que aquest compositor francès fes la música per a un ballet de caràcter espanyol. Poc després, Ravel, que ja tenia més de cinquanta anys, marxava per primera vegada de gira als Estats Units durant els primers mesos del 1928. La seva primera idea va ser orquestrar algunes peces de la *Iberia* d'Albéniz, però ja ho havia fet Enrique Fernández Arbós. També va pensar a fer un fandango, però va trobar que el ritme seria massa ràpid i va preferir el tempo de la dansa andalusa que rep el nom de “bolero”. La va compondre durant el juliol del 1928, mentre era de vacances a Sant Joan Lohitzune (en francès Sant Jean de Luz), al País Basc francès, i es va estrenar a l'Opéra Garnier de París el 20 de novembre de 1928 amb l'absència del compositor, que estava tocant precisament per Espanya i Portugal amb la soprano Madeleine Grey. En aquella primera ocasió que es va poder sentir i veure, amb direcció musical de Walter Straram i coreografia de Bronislava Nijinska, germana del llegendari Nijinski, Ida Rubinstein anava

vestida de flamenca i ballava el *Bolero* com si estigués provant passos nous i repetint-los una vegada i una altra sobre la taula d'un bar, envoltada d'homes que la miraven obsessivament, com reflecteix la tornada incisiva de la seva melodia.

El que sentim repetidament, fins a nou vegades, són les dues parts del tema principal, sempre amb la tonalitat de Do major, que només varia en l'orquestració per anar creant textures diferents. Ravel va insistir que s'interpretés amb un temps regular i invariable: *“És una dansa d'un moviment molt moderat i constantment uniforme, tant en la melodia com en l'harmonia i el ritme, que està marcat constantment pel timbal. L'únic element de varietat l'aporta el crescendo orquestral”*. L'èxit de l'obra va ser immediat i, aquell any, Ravel va rebre el doctorat *honoris causa* per la Universitat d'Oxford.

El *Concert per a piano i orquestra* d'Aleksandr Scriabin data també de finals del segle XIX, compost el 1896 i estrenat el 23 d'octubre de 1897 amb el mateix compositor al piano, tot contribuint encara a l'abundància musical que va donar el romanticisme rus. Una obra de joventut, composta quan Scriabin

tenia només vint-i-quatre anys i era un pianista virtuós que volia mostrar a l'escenari totes les seves habilitats, fortament influït pel pianisme de Chopin. De fet, va ser la primera obra que va escriure per a orquestra i l'únic *Concert* que té per a piano.

Comença amb un primer moviment que arrenca lentament amb el piano que introdueix el tema principal, eminentment romàntic, que solista i orquestra s'aniran intercanviant, ara amb llangor, ara amb eufòria, fins a arribar al clímax de màxim apassionament tan característic de la música russa.

El segon moviment està compost en tonalitat de Fa sostingut major, que per a Scriabin, que tenia la condició de sinestèsic i deia que podia veure els sons en colors, corresponia a una *“tonalitat mística de blau brillant”*. Novament el color és font d'inspiració per a

“Serguei Prokófiev va compondre aquesta cantata a partir de la música que va fer el 1938 per a Aleksandr Nevski, la primera pel·lícula sonora del gran cineasta rus Serguei Eisenstein.”

la música. En aquest “Andante”, hi sentirem quatre variacions diferents del mateix tema poètic que fa el piano. Després de presentar-nos-el amb el relleu del clarinet, es convertirà en un *scherzo*, animat i juganer, que contrastarà amb la solemnitat de la següent, feta a partir de les notes greus de la mà esquerra, per acabar amb el protagonisme del piano, que torna a fer el tema d'aquest moviment amb una gran inspiració.

El tercer temps té forma de sonata-rondó i desenvolupa el tema del principi amb una gran opulència de recursos orquestrals i amb la presència del piano desplegant tota la força emocional que pot arribar a tenir aquest instrument mecànic. Sentint-lo, no ens sorprèn que fos un dels *Concerts per a piano* preferits de Rachmàninov i que, el 1911, aquest també gran pianista i compositor el dirigís amb el mateix Scriabin de nou com a solista.

Serguei Prokófiev va compondre aquesta cantata a partir de la música que va fer el 1938 per a *Aleksandr Nevski*, la primera pel·lícula sonora del gran cineasta rus Serguei Eisenstein, conegut a tot el món per seu llargmetratge *El cuirassat Potemkin* i que per aquesta pel·lícula de propaganda èpica va rebre el Premi Stalin el 1941. El context bèl·lic en què es trobava Rússia contra l'Alemanya nazi, en plena Segona Guerra Mundial, i el paral·lelisme entre Nevski i Stalin van

quedar reflectits al·legòricament en aquesta pel·lícula, que explica la batalla d'aquest cabdill de l'edat mitjana, que en català es diria Alexandre del Neva (el riu que passa per Sant Petersburg i que desemboca al golf de Finlàndia), el príncep del regne de Nóvgorod que va viure entre el 1221 i el 1263. Aleksandr Nevski va combatre els suecs a la Batalla del Neva (Nevski). A més, és una figura que va ser santificada per l'Església ortodoxa russa. Es tracta d'una de les obres de propaganda política més ben realitzades del règim soviètic i representa l'exaltació de l'esperit bèl·lic de qualsevol dictadura militar.

Eisenstein, que tenia una gran admiració per Prokófiev, va supeditar el muntatge d'aquesta pel·lícula a l'estructura i extensió de la partitura, sobretot a l'escena de “La batalla del gel,” que és el punt culminant de la filmació, amb imatges colossals del cel sobre el llac gelat i l'exèrcit alemany apareixent a poc a poc a l'horitzó. Eisenstein va dir que la música de Prokófiev marca un ritme intern de l'enllaç de les escenes. El mateix Prokófiev va intervenir de manera cabdal en l'enregistrament situant els micròfons a la distància que ell considerava millor per obtenir l'efecte sonor que buscava. El resultat va ser una tal sincronia entre so i imatge que *Aleksandr Nevski* va esdevenir una obra mestra del cinema soviètic. Es va presentar el 23 de novembre de 1938 al Teatre Bolxoi de Moscou.

Durant aquell mateix hivern Prokófiev va arranjar el material dels vint-i-set moments als quals posà la seva música i el va transformar en una cantata de set episodis per a mezzosoprano, cor i orquestra, amb text del poeta Vladimir Lugovskoy, amb el qual tornaria a col·laborar cinc anys després per fer *Ivan el Terrible*, la darrera pel·lícula d'Eisenstein. En va retallar uns quinze minuts, en va fer una orquestració més opulenta i va afegir-hi més presència del cor. L'episodi de “La batalla del gel” el va refer amb fragments nous de música. Com tota obra programàtica, és a dir, composta per a una acció dramàtica, cada motiu sonor ens dona informació dels elements narratius, com fa amb el metall per descriure l'exèrcit germànic o amb la inclusió de la música sacra i popular. Aquesta cantata es va estrenar a Moscou el 17 de maig d'aquell any amb la cantant Varvara Gagarina i el mateix Prokófiev dirigint l'Orquestra Filharmònica i el Cor de Moscou a la gran sala del Conservatori d'aquesta ciutat. Poc es pensava en aquell moment, arribant als cinquanta, que la seva vida era a punt de fer un gir definitiu separant-se de la seva esposa, la cantant catalana Carolina Codina Llobera, que seria deportada a un gulag pel règim estalinista.

Aquell any...

1897

Música

El músic rus Aleksandr Scriabin interpreta la part de solista en l'estrena del seu *Concert per a piano i orquestra*, l'únic que va compondre. Té tot just 25 anys. El concert el dirigeix Vassili Safónov i té lloc a Odessa, al sud d'Ucraïna, a la riba del Mar Negre.

Història

Diverses poblacions situades en l'anomenat pla de Barcelona queden agregades a la ciutat. Es tracta de Santa Maria de Sants, les Corts, Sant Gervasi de Cassoles, Gràcia, Sant Andreu de Palomar i Sant Martí de Provençals. Anys després s'hi afegiran, encara, Horta (1904) i Sarrià (1921).

Art

Una sèrie d'artistes decideix abandonar l'Acadèmia de Belles Arts de Viena, disconformes amb el caràcter conservador de la institució, i crear un grup independent, amb l'objectiu d'acostar l'art modern als vienesos. Aquest nou moviment s'anomenarà Secessió de Viena i l'integraran artistes com Gustav Klimt, Joseph Maria Olbrich, Kolomar Moser o Josef Hoffmann, entre d'altres.

Cultura

L'escriptor irlandès Bram (Abraham) Stoker publica *Dràcula*, que serà la seva obra més coneguda i una de les novel·les de terror més famoses de la història de la literatura. Segons el que sembla, el príncep romanès del segle XV Vlad Țepeș podria haver inspirat a Stoker la figura del protagonista.

Ciència

El químic alemany Felix Hoffmann, mentre treballa per a l'empresa farmacèutica Bayer, aconsegueix obtenir l'àcid acetilsalicílic seguint el mètode del seu col·lega Arthur Eichengrün. Aquesta substància permetrà alleujar el dolor, rebaixar inflamacions i reduir la febre. Es coneixerà amb el nom d'aspirina i serà comercialitzada dos anys després.

1939

Música

Serguei Prokófiev dirigeix al Conservatori de Moscou l'estrena mundial de la seva cantata *Aleksandr Nevski*. La música havia format part de la banda sonora de la pel·lícula del mateix títol, estrenada l'any anterior. En són els intèrprets la mezzosoprano Varvara Gagarina i el Cor i Orquestra de la Filharmònica de Moscou.

Història

L'exèrcit alemany del Tercer Reich envaeix Polònia i desencadena l'inici de la Segona Guerra Mundial. El conflicte bèl·lic més devastador del segle XX s'allargarà sis anys i s'estendrà per diverses parts del planeta, amb dos bàndols enfrontats: els Aliats i les Potències de l'Eix (principalment Alemanya, Itàlia i el Japó).

Art

Neix a Barcelona la il·lustradora Roser Capdevila. Estudiarà belles arts a l'Escola Massana. Al llarg de la seva carrera il·lustrarà i escriurà contes per a editorials d'arreu del món. Serà reconeguda sobretot arran dels personatges de *Les tres bessones*, uns dibuixos inspirats en les seves tres filles: Teresa, Anna i Helena.

Cultura

John Steinbeck publica *The grapes of wrath* (El raïm de la ira), la seva novel·la més coneguda. L'obra va ser guardonada amb el Premi Pulitzer de novel·la i adaptada a pel·lícula l'any següent pel cineasta John Ford. La història està ambientada als Estats Units, als anys de la Gran Depressió.

Ciència

Mor a la ciutat de Londres el neuròleg austríac Sigmund Freud. És el pare de la psicoanàlisi, una branca de la psicologia que estudia l'inconscient. De la seva obra destaca especialment *La interpretació dels somnis*, en la qual Freud desenvolupa la teoria que els somnis són l'expressió de l'inconscient de la persona.

Biografies

Daniil Trifonov, piano

El pianista rus, guanyador del premi Gramophone Artista de l'Any 2016, protagonitza una carrera meteòrica com a solista al món de la música clàssica, en recital i amb orquestra, a més d'intèrpret de música de cambra i de lied i com a compositor. Recentment ha afegit a la seva llarga llista de guardons un Grammy a millor àlbum solista instrumental, pel seu doble CD titulat *Transcendental*, amb música de Liszt, el seu tercer àlbum com a artista exclusiu del segell Deutsche Grammophon. «The Times» en diu que «és sens dubte el pianista més enlluernador del nostre temps».

Aquesta temporada 2018-19, amb la Filharmònica de Nova York va interpretar el *Concert en Sol major* de Ravel a la gala inaugural, sota la direcció del seu nou titular, Jaap van Zweden, i el *Concert Emperador* de Beethoven l'endemà mateix. I Ravel, en serà novament el centre d'atenció en la gira amb la London Symphony i Sir Simon Rattle, i també a la residència al Musikverein de Viena, on actuarà amb la Wiener Philharmoniker i oferirà l'estrena a Àustria del seu propi *Concert per a piano* com a compositor. El *Concert Emperador* també li permetrà noves col·laboracions amb la London Symphony, National Symphony, Cincinnati Symphony i Cleveland Orchestra, amb la qual anirà de gira per l'Àsia.

Durant la seva residència amb la Berliner Philharmoniker interpretarà el *Concert* d'Scriabin sota la direcció d'Andris Nelsons. Altres moments destacats amb orquestra de la seva temporada seran el retorn a l'Stern Auditorium del Carnegie Hall, on oferirà el *Concert* de Schumann amb Valery Gergiev, col·laborador habitual, i l'Orquestra del Met, com també el *Concert núm. 3* de Prokófiev amb la Chicago Symphony i el *Concert núm. 3* de Rachmàninov amb la Boston Symphony. Al seu proper llançament discogràfic, *Destination Rachmaninov: Departure*, el pianista hi interpreta el *Concert núm. 2* i el *Concert núm. 4* del compositor rus amb la Philadelphia Orchestra i Yannick Nézet-Séguin, amb qui ja va publicar *Rachmaninov Variations* el 2015.

I en recital, aquesta temporada interpretarà Beethoven, Schumann i Prokófiev al Carnegie Hall de Londres, a més de Berlín, durant la seva residència. Així mateix tocarà el seu *Quintet amb piano*, que estrenarà després a Cincinnati amb l'Ariel Quartet. A Berlín i a la New York's 92 Street Y interpretarà recitals amb el seu company habitual, el bariton Matthias Goerne.

Julia Matochkina, mezzosoprano

És la guanyadora del XXVI Concurs Internacional de Veus Leonid Sobinov (2013), del XV Concurs Internacional Txaikovski (2015) i del IX Concurs Internacional d'Òpera Rimski-Kórsakov (2015).

Nascuda a Mirni (Arkhànguelsk), es graduà al Conservatori Estatal Glazunov de Petrozavodsk. Del 2008 al 2016 va ser solista de l'Acadèmia Mariïnski de Joves Cantants. El 2009 va debutar al Teatre Mariïnski interpretant el rol de Cherubino de *Le nozze di Figaro*. Va obtenir el reconeixement internacional en guanyar el Concurs Txaikovski el 2015. Des del 2017 és membre de la companyia del Teatre Mariïnski.

El seu repertori, que ha cantat en aquest coliseu, comprèn els rols d'Olga Olga (*Ievgueni Onieguin*), Polina, Milovzor (*La dama de piques*), Fiódor (*Boris Godunov*), tercera dama (*La flauta màgica*), Wellgunde (*L'or del Rin*) o Rossweisse (*La valquíria*), entre molts d'altres.

El seu repertori de concert, que ja ha ofert al mateix Teatre Mariïnski, inclou l'*Stabat Mater* de Pergolesi, els *Requiems* de Mozart i Verdi, la *Simfonia núm. 9* de Beethoven i les *Simfonies núm. 2 i núm. 8* de Mahler.

És convidada habitual al Festival de Tardor de Moscou i al Festival d'Estrelles de les Nits Blanques, com també als festivals de Mikkeli (Finlàndia) i Baden-Baden. Ha actuat, igualment, al Festival d'Edimburg (*Les troyens*, *Aleksandr Nevski*), Verbier Festival (*La valquíria*) i als Proms de la BBC de Londres (*Missa Glagolítica* de Janáček). Ha participat en diverses gires amb el Mariïnski: Àustria, Finlàndia, Suècia, el Regne Unit, França, el Japó, Suïssa, Itàlia, Alemanya, la Xina, els Estats Units i Espanya.

Orfeo Català

És un dels cors *amateurs* de referència del país. Amb més de 125 anys d'història, va ser fundat el 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives per difondre el repertori coral català i universal i vetllar per l'excel·lència artística de les seves interpretacions. Simon Halsey n'és el director titular, Pablo Larraz el sotsdirector i Josep Buforn el pianista. Té la seu al Palau de la Música Catalana, declarat Patrimoni Mundial per la UNESCO.

L'Orfeo ha interpretat les obres més representatives del repertori coral i ha protagonitzant primeres audicions al nostre país d'obres importants, com la *Missa en Si menor* de Bach o *Les estacions* de Haydn. Ha estat dirigit per primeres batutes internacionals: R. Strauss, C. Saint-Saëns, P. Casals, Z. Mehta, F. Brüggen, M. Rostropóvitx, Ch. Dutoit, L. Maazel, D. Barenboim, S. Rattle i G. Dudamel, entre d'altres. Els darrers anys ha debutat a la Konzerthaus de Viena, a la Sala Gulbenkian de Lisboa, ha protagonitzat una gira per Itàlia amb la Mahler Chamber Orchestra, dirigits per D. Gatti, i ha actuat a Londres en dues ocasions, el 2015 al Royal Festival Hall de Londres i el 2017 al Royal Albert Hall debutant als Proms. L'octubre del 2017 va protagonitzar al Palau l'estrena europea de *Considering Matthew Shepard* de Craig Hella Johnson, sota la direcció de Simon Halsey.

L'Orfeo, juntament amb els cors de l'Escola Coral de l'Orfeo Català, va protagonitzar al Grec Festival de Barcelona 2018 l'estrena a l'Estat espanyol de l'òpera participativa *El monstre al laberint* de Jonathan Dove (música) i Alasdair Middleton (llibret), en versió catalana de Marc Rosich, sota la direcció de Simon Halsey, en una producció del Grec Festival i la Fundació Orfeo Català-Palau de la Música Catalana.

La temporada 2018-19 l'Orfeo Català té compromisos internacionals rellevants, com la gira per la Xina en el marc del Shanghai International Arts Festival (octubre del 2018), o els concerts amb Gustavo Dudamel i la Münchner Philharmoniker al Palau de la Música Catalana, Madrid, Mallorca i Munic.

Orquestra Simfònica del Teatre Mariïnski

És una de les formacions musicals més antigues de Rússia. La seva història es remunta al principi del segle XVIII, moment de màxima esplendor de la Capella de la Cort. Durant el segle XIX va assolir un gran protagonisme gràcies a Eduard Napravnik, que la dirigí més de mig segle. L'excel·lència de l'orquestra ha estat reconeguda en nombroses ocasions, per músics de fama mundial que l'han dirigida, com Berlioz, Wagner, Von Bülow, Txaiovski, Mahler, Rachmàninov... A l'època soviètica, la formació també va mantenir aquesta trajectòria, amb els directors Vladimir Dranishnikov, Ari Pazovski, Ievgueni Mravinski, Konstantin Simeonov i Yuri Temirkanov.

Té l'honor d'haver estrenat una gran quantitat d'òperes i ballets de Txaiovski i d'òperes de Glinka, Mussorgski i Rimski-Kórsakov, com també de ballets de Xostakóvitx, Khachaturian i Asafiev.

Des del 1988 és dirigida per Valery Gergiev. Amb el qual ha ampliat el repertori significativament, i així avui dia inclou totes les *Simfonies* de Beethoven, Mahler, Prokófiev i Xostakóvitx, els *Requiem*s de Mozart, Berlioz, Verdi, Brahms i Tishchenko, a més de diverses obres dels compositors Stravinsky, Messiaen, Dutilleux, Henze, Xedrín, Gubaidulina, Kancheli i Karetnikov. L'Orquestra del Teatre Mariïnski actua als més prestigiosos escenaris del món.

Valery Gergiev, director

És un clar representant de l'escola de direcció de Sant Petersburg. Debutà al Teatre Mariïnski (aleshores anomenat Kírov) el 1978 amb *Guerra i pau* de Prokófiev. El 1988 va ser nomenat director musical del Teatre Mariïnski i el 1996 va esdevenir-ne el director artístic i general.

Amb ell al capdavant de la institució ha esdevingut tradició celebrar aniversaris de compositors il·lustres amb els corresponents grans festivals. En els quals s'han ofert representacions no solament de partitures ben conegudes, sinó també obres poc interpretades o que mai abans no havien pujat a l'escenari. Gràcies als esforços de Gergiev, el Teatre Mariïnski ha presentat les òperes de Wagner, i el 2003 oferí sencer el cicle de *L'Anell del Nibelung*, esdeveniment que va suposar la primera producció russa íntegra de la *Tetralogia* després de prop d'un segle i la primera a Rússia en alemany.

Sota la direcció de Gergiev el Teatre Mariïnski aplega un important complex de teatres i concerts, que no té parí enlloc més del món. Els projectes materialitzats al Teatre Mariïnski inclouen retransmissions per ràdio i televisió, emissions per internet i la creació d'un estudi d'enregistrament. L'Orquestra del Teatre Mariïnski, sota la batuta de Gergiev, ha superat nous reptes, en assimilar no solament partitures d'òpera i ballet, sinó també un extens repertori de música simfònica.

Les activitats internacionals de Valery Gergiev no són menys intenses. Després de debutar el 1991 a la Bayerische Staatsoper, el 1993 al Covent Garden i el 1994 a la Metropolitan Opera, continua col·laborant amb èxit amb els grans coliseus operístics mundials. Del 1995 al 2008 va ser director principal de la Filharmònica de Rotterdam –de la qual ha passat a ser-ne director honorari– i del 2007 al 2015 de la London Symphony Orchestra. Des de la tardor del 2015 és titular de la Filharmònica de Munic i des del 2018 de l'Orquestra del Festival de Vervier.

D'altra banda, Gergiev és el fundador i director de festivals internacionals rellevants, entre els quals Estrelles de les Nits Blanques (des del 1993) i del Festival de Tardor de Moscou (des del 2002). Mentre que des del 2011 dirigeix el comitè organitzador del Concurs Internacional Txaiovski de la capital russa.

Les activitats musicals i públiques de Valery Gergiev li han suposat reconeixements estatals a Rússia, Armènia, Bulgària, Alemanya, Itàlia, els Països Baixos, Polònia, França i el Japó.

Global Partners of the Mariinsky Theatre:

Yoko
Ceschina

Playlist

L'experiència del color és visual, però per a algunes persones el color també és un fet multisensorial, associat al so, a textures, olors o formes. Aquest fenomen neurològic s'anomena sinestèsia. Es calcula que un 4% de la societat fa aquesta unió involuntària de sentits. Entre els artistes pop en destaquen: Pharell Williams, Kanye West o Lady Gaga. Podem degustar el temps? Olorar una simfonia?

SALZBURG FESTIVAL · 20 JULY – 31 AUGUST 2019

Giuseppe Verdi (1813–1901)

SIMON BOCCANEGRA

Valery Gergiev · Andreas Kriegenburg
Luca Salsi · Marina Rebeka · René Pape ·
Charles Castronovo · André Heyboer · Antonio Di Matteo
Vienna Philharmonic
Konzertvereinigung Wiener Staatsopernchor
15, 18, 20, 24, 27, 29 August · Grosses Festspielhaus

Supported by
 NESTLÉ

Aleksandr Scriabin

El compositor va estar molt influenciat pel seu sentit de color, i va escriure *Prometheus: el poema del foc*, que incloïa el teclat à lumière, un “instrument” de teclat que emetia llum en lloc de so.
Scriabin: *Prometheus* – Kirov Orchestra, Valery Gergiev, Philips

Jean Sibelius

El compositor finlandès era aparentment una persona multisinestèsica, ja que afirmava escoltar sons a la seva ment quan veia colors o objectes a través dels olors. ¿Potser ell realment va sentir el so del silenci? Segons els crític finlandès, Karl Ekman: “*Per a ell, existia una estranya i misteriosa connexió entre el so i el color, entre les percepcions més secretes de l'ull i l'oïda. Tot el que veia produïa una impressió corresponent a l'orella: totes les impressions de so van ser transferides i fixades com a color a la retina del seu ull i des d'allà a la seva memòria. I això va pensar que era natural, amb una bona raó com aquells que no tenien aquesta facultat el van anomenar boig o originalment afectat*”.

Sibelius: *Simfonia núm. 2* – Philharmonia Orchestra, Herbert von Karajan, EMI

Olivier Messiaen

Messiaen, un compositor molt acolorit en tots els sentits, va intentar descriure la seva habilitat sensorial afirmant que “*veig colors quan sento sons, però no veig colors amb els meus ulls. Veig els colors intel·lectualment, a la meva ment*”.

Olivier Messiaen va ser una persona sinestèsica, tal com està descrit en els seus propis escrits i en entrevistes. Moltes de les seves composicions, com *Oiseaux exotiques*, *L'ascension* i *Couleurs de la cité céleste*, es basen directament en la seva preocupació per “produir imatges” a través del so, tot escrivint notes específiques per produir seqüències i combinacions de colors específiques.

Messiaen: *Oiseaux exotiques* – Yvonne Loriod, Ensemble Intercontemporain, Pierre Boulez, Montaigne

György Ligeti

El compositor hongarès estava bastant obert a la seva sinestèsia, afirmant que “*els acords majors són de color vermell o rosa, els acords menors es troben en algun lloc entre el verd i el marró*”. Va afirmar que també havia tingut la capacitat de veure els números com a colors.

Ligeti: *Études* – Pierre-Laurent Aimard, Sony

Franz Liszt

Es diu que el compositor donava indicacions als músics relacionades amb els colors.

Quan Liszt va començar per primera vegada com Kapellmeister a Weimar (1842), va sorprendre l'orquestra quan va dir: “*Una mica més blau, si us plau! Aquest tipus de to ho requereix!*” o “*Això és un violeta intens; menys rosa per favor!*”

D'entrada, l'orquestra creia que Liszt acaba de fer broma, però després es van acostumar al fet que el gran músic semblava veure colors allà on només hi havia tons.

Liszt: *Die Ideale* – London Philharmonic Orchestra, Bernard Haitink, Decca

Discografia

Palau 100
Daniil Trifonov & Valery Gergiev
05.02.19

A. Scriabin: *Concert per a piano, en Fa sostingut menor, op. 20*

Anatol Ugorski, piano. Chicago Symphony Orchestra.
Pierre Boulez, director. Deutsche Grammophon.

Peter Jablonski, piano. Deutsches-Symphonie-Orchester Berlin. Vladimir Ashkenazy, director. Decca.

Garrick Ohlsson, piano. Orquestra Filharmònica Txeca.
Libor Pesek, director. Supraphon.

Nikolai Demidenko, piano. BBC Symphony Orchestra.
Aleksandr Lazarev, director. Helios.

Kirill Gerstein, piano. Oslo Philharmonic Orchestra.
Vassily Petrenko, director. Lawo Classics.

S. Prokófiev: *Cantata Aleksandr Nevski, op. 78*

Olga Borodina, mezzosoprano. Valery Gergiev, director.
Philips Kirov Chorus. Kirov Orchestra (Mariïnski), St Petersburg. Valery Gergiev. Philips.

Elena Obraztsova, mezzosoprano. London Symphony Chorus. London Symphony Orchestra. Claudio Abbado, director. Deutsche Grammophon.

Anna Reynolds, mezzosoprano. London Symphony Chorus. London Symphony Orchestra. André Previn, director. EMI.

Ludmila Schemtchuk, mezzosoprano. The Danish National Radio Symphony & Choir. Dmitri Kitajenko, director. Chandos.

Alfreda Hogson, mezzosoprano. Philharmonia Chorus. Philharmonia Orchestra. Evgeny Svetlanov, director. ICA Classics/BBC.

Evgenia Gorohovskaya, mezzosoprano. The Chamber Chorus of St. Petersburg. Chorus of St. Petersburg Teleradio Company. St. Petersburg Philharmonic Orchestra. Yuri Temirkanov, director. RCA.

Enregistraments disponibles a Spotify
i altres serveis i plataformes de música digital

Selecció a càrrec de Javier Pérez Senz,
periodista i crític musical

Textos

Serguei Prokófiev (1891-1953)

Aleksandr Nevski, op. 78

I

Que això era i no era en el riu Neva
en el riu Neva, en pujar les aigües.
Si n'hi vam trossejar, de guerrer enemic,
de guerrer enemic, de soldat suec.
Ai, si hi vàrem lluitar, braç amunt, braç avall
si n'hi vàrem estellar, de vaixells!
A bell raig hi vessàrem la nostra sang preciosa
per la gran terra russa.
D'un cop de destrat obriem un camí,
d'un vol de llança n'obriem un altre.
Si n'hi vàrem segar, d'estranger suec,
talment de cugula en terra seca.
Mai no donarem la terra russa.
Qui gosi atacar-la hi trobarà la mort!
Ara Rússia s'aixeca contra l'enemic,
agafa tu les armes, gloriós Nóvgorod!

II

Peregrinus expectavi pedes meos in cymbalis...

III

A les armes, poble rus,
al combat gloriós, al combat a mort;
a les armes, poble lliure,
per la nostra terra venerable!
Honor i glòria als guerrers vius,
glòria eterna als qui són morts!
Per la casa que ens ha vist néixer, per la terra russa,
a les armes, poble rus!
A la Rússia on hem nascut, a la Rússia gran no hi
posarà
el seu peu l'enemic:
a les armes, a les armes, terra mare!
No, que no hi passarà l'enemic per la terra russa,
no, que no hi durà pas les seves tropes,
no, que no sabrà quins camins hi porten,
no, que no podrà trepitjar el camp rus.

IV

*Peregrinus expectavi pedes in cymbalis –est!
Vincat arma crucifera! Hostis pereat!*

V

Aniré caminant pel camp tot blanc,
aniré volant sobre el camp de mort.
Aniré cercant els guerrers valents,
àguiles ferrenyes, que m'hi vull casar.
Hi ha qui jeu, malferit d'espasa,
hi ha qui jeu, travessat de fletxa.
Amb sang roja han abeurat
aquesta terra venerable, aquesta terra russa.
Qui ha caigut en combat honrós
el besaré en els ulls sense vida;
però si n'hi ha un de viu, jo en seré
la dona fidel, l'amiga més dolça.
No vull pas per marit un home bonic,
que la bellesa és passatgera.
Que jo vull per marit un home valent.
Àguiles d'ulls clars, responeu-me!

VI

Rússia ha lliurat un gran combat.
Rússia ha vençut la host adversària.
A la Rússia on hem nascut, no hi posarà el seu peu
l'enemic.
Qui gosi atacar-la, hi trobarà la mort!
Alegra't i canta, Rússia, terra mare!
A la Rússia on hem nascut, no hi posarà el seu peu
l'enemic.
qui gosi atacar-nos, trobarà la mort!
A la Rússia on hem nascut, a la Rússia gran,
no hi posarà el seu peu l'enemic!
Alegra't i canta, Rússia, terra mare!
Tot Rússia s'aplega per a la gran festa.
Alegra't, Rússia, terra mare!

Traducció: Elena Vidal

Palau de la Música Catalana —*Palau 100*

Nova temporada
2019–2020

Renovació i prereserva
d'abonaments ja disponible!

DILLUNS, 07.10.2019 – 20 h
Esa-Pekka Salonen
& Philharmonia
Orchestra
—*La Novena* de
Mahler

DIVENDRES, 18.10.2019 – 20 h
Magdalena Kožená
& Sir Simon Rattle
—*Shakespeare* fet
música

DIMECRES, 13.11.2019 – 20 h
Kavakos,
Gilbert & NDR
Elbphilharmonie
Orchester
—*La Setena* de
Bruckner

DIMARTS, 21.01.2020 – 20 h
Sir Simon Rattle &
London Symphony
Orchestra
—Beethoven

Sir John Eliot
Gardiner &
Orchestre
Révolutionnaire
et Romantique
—Integral de
les *Simfonies* de
Beethoven

DIUMENGE, 09.02.2020 – 20 h
—*Simfonia núm. 1*
i *Les criatures de*
Prometeu
Palau 100+

DILLUNS, 10.02.2020 – 20 h
—*Simfonia núm. 2 i 3*

DIMARTS, 11.02.2020 – 20 h
—*Simfonia núm. 4 i 5*

DIJOUS, 13.02.2020 – 20 h
—*Simfonia núm. 6 i 7*
Palau 100+

DIVENDRES, 14.02.2020 – 20 h
—*Simfonia núm. 8 i 9*
Palau 100+

DIJOUS, 02.04.2020 – 20 h
Paul McCreesh
& Gabrieli Consort
& Players
—*Les estacions* de
Haydn

DIMARTS, 14.04.2020 – 20 h
Gustavo Dudamel
& Mahler Chamber
Orchestra
—*Fidelio* de
Beethoven
Palau 100+

DIMECRES, 15.04.2020 – 20 h
Gustavo Dudamel
& Mahler Chamber
Orchestra
—*La Inacabada* de
Schubert

DILLUNS, 20.04.2020 – 20 h
François-Xavier
Roth & Les Siècles
—*La consagració*
de la primavera
d'Stravinsky

DISSABTE, 25.04.2020 – 20 h
Zubin Mehta
& Wiener
Philharmoniker
—*La Setena* de
Dvořák

DIJOUS, 30.04.2020 – 20 h
Anne-Sophie
Mutter & friends
—Beethoven /
Widmann

DIMECRES, 13.05.2020 – 20 h
Joyce DiDonato
& Il Pomo d'Oro
—*My favorite things*

DIUMENGE, 24.05.2020 – 17 h
Arabella
Steinbacher,
Matthias Goerne
& Josep Pons
—*Europa 1900*
Palau 100+

DIVENDRES, 12.06.2020 – 20 h
Jörg Widmann,
OBC & Orfeo
Català
—*La Júpiter* de
Mozart

Abonament *Palau 100* (13 concerts). De 247 a 1.256 euros
Abonament *Palau 100+* (18 concerts). De 345 a 1.747 euros
Abonament Integral de *Simfonies* de Beethoven (5 concerts). De 112 a 556 euros
Preus especials per a menors de 35 anys a Taquilles del Palau
Renovacions d'abonaments i prereserva de nous abonats ja disponibles
Venda de nous abonaments i entrades individuals: 10 d'abril
taquilles@palaumusica.cat | abonaments@palaumusica.cat | 93 295 72 07
www.palaumusica.cat

Mecenases Protectors

Mecenases d'Honor

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Aenor – Armand Basi – Autoritat Portuària de Barcelona – Bagués-Masriera Joiers – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Eurofirms ETT S.L.U. – Fundació Antiques Caixes Catalanes BBVA/CX – Fundació Caixa d'Enginers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Roca Junyent, S.L.P. – Saba Infraestructures, S.A. – Samsung Electronics Iberia S.A.U. – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Serunió

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Diagonal Inversiones Capital AV, S.A. – EPSON Ibérica, S.A.U. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme S.L. – Maquimpres, S.A. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc, Elvira Abril, Pere Armadàs Bosch, Rosamaria Artigas i Costajussà, Marta Barnes, professor Rafael I. Barraquer Compte, Mariona Carulla Font, Lluís Carulla Font, Carlos Colomer Casellas, Isabel Esteve Cruella, Josep Ferrer Sala, Pere Grau Vacarissas, Maria José Lavin Guitart, Horaci Miras Giner, Anna Saura Miarnau, Jordi Miarnau Banús, Juan Manuel Soler Pujol, Daniela Turco, Joan Uriach Marsal.

També et pot interessar...

Palau 100
Dijous 14.03.19–20h
Sala de Concerts

Elena Zhidkova, mezzosoprano
Cor de Noies de l'Orfeó Català (Buia Reixach i Feixes, directora)
Cor Infantil de l'Orfeó Català (Glòria Coma i Pedrals, directora)
Gustav Mahler Jugendorchester
Jonathan Nott, director

G. Mahler: *Simfonia núm. 3, en Re menor*

Preus: 20, 30, 45, 65 i 100 euros

Palau 100
Dimarts 19.03.19–20h
Sala de Concerts

Soprano per confirmar
Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu
Josep Pons, director

J. M. Guix: *Imatges d'un món efímer*
M. Ravel: *Shéhérazade*
I. Stravinsky: *La consagració de la primavera*

Preus: 20, 30, 45, 65 i 100 euros

Palau 100
Dijous 09.05.19–20h
Sala de Concerts

Behzod Abduraimov, piano
Orquestra Filharmònica de Sant Petersburg
Yuri Termirkanov, director

P. I. Txaikovski: *Concert per a piano núm. 1, en Si bemoll menor, op. 23*
P. I. Txaikovski: *Simfonia núm. 5, en Mi menor, op. 64*

Preus: 20, 35, 50, 80 i 125 euros